EGUNA
JEL

Nagi ta alper dabillana etoya da.-Igeska dabillan bakotxa areyua.-Pusilla erabilteko indaŕik eztabenak gogortze lanetan atxuŕa erabili daike. - Bilbao, makur barik, zutik iraun biar da, azkatasunari begira, azkatasun-gogo ori ixango dalako gurendearen biđe ta oñaŕi.

Lgo. urtia | 139'gn. zenbakija | Idazkolea ta banakolea: Correo, 17'gn. | Bilbao'n 1937'gn. bagilla 13'gna. igandea | 15 eunen

EUZKO GUDA-OÑETAN

Joaldi gordintsuak atzo, be, Laŕabetzua eta Fika ingurutan

Arerioak bidea zabaldu nai dau gure gudarien artean bere gurari ankeŕak bete al izateko, baña oneik adorez eta kemenez erantzuten dautse. - Egazkin ugari guda-oñak eta atzeak suagatzen.-Paxisten basatikeriak Gorliz'ko gaxotegia aukeratu eban atzo ankerkerietako, arañegun Derio'ko kanposantuaz egin eban antzera.

Abeŕiaren bizitzak, gure izateak, gure siniste ta elburuen zorionak, eskari bat egin eta bearkun bategaz lotuten gaitue: Tinko, euzkotaŕak! Irmo!

Egunekua

Al dutenaren moŕoi

Ituna degu soma paxistaŕen izpaŕingiak irakurtzerakoan. Gezur-ale biribilenak, nardagaŕikeri gordiñenak. Aspaldiko basati-bidea uŕatzeari ekin diote. Iŕitzea eta griña makuŕez ler egiñak dira paxistaŕon koltxoak; itzutasun eta goŕotoz kutsutuak euren izpaŕingiak.

Aztu ditzagun euzkotaŕoi ain nabarmenkiro leporatu izan dizkiguten etengabeko zigor eta jasarpenak. Aztu, ez; zokoratu ditzagun gaurkoz. Alemaniaŕ eta italiaŕai ain begiko aŕera egin dietenak, euren buruak atzeŕitaŕon astunaŕi lotu diotenak, nabarmenenik nabarmenen zigortu dituzte euren anai-mamiak. Jaun baiño maiago dute moŕoi izaki. Españarzaletasunez itzututa, ez dira geure izate berezia ezagutzeko gai, eta nardaz eta naŕatxez galdu dute eurena. Gaurdaiñoko oker guztiak guk orain senti degun samin bizi ta zoŕotzez garbitu bearko dituzte.

Lur zatitxo bat lortu dutela-ta, eurak nai dituzten zema eta bengantzak burutzeko eskubide din dirala diote. Badute ortan maixu jatoŕik! Narda ta goŕotoa baiño ez dario guzti oŕ, gure izate ta guk erakutsi diegun kemen eta bikaiñak sututako narda eta goŕotoa.

Izkuntz eta izkelgi guztiak galerazo dituzte. "Castellano" izan ezik, zokora "naste-boŕaste" guztiak. "Naste-boŕasteok" gogaitkaŕi etsi zituzten paxistaŕ agintariak. Eta ez al da euzkotaŕentzat naikoa naste-boŕaste, alemaniaŕ, italiaŕ, portugaldaŕ eta arabiaŕen izkuntza? Zertarako oarka lotu emen? Atzeŕitaŕ izkuntz ulerteziñok erakusteko ikastolak zabaldu dituzte Euzkadi'n. Eta euzkera lurperatzeko agindua eman dute. Eta Euzkadi'n ori. Ortanxe jaŕaitzekotan dira oraindik, euzkera zokoratzeko alegiñak-alegin egiten. Bitartean, agintaritza bide, alemaniaŕ, italiaŕ, portugaldaŕ eta arabiaŕ ikastolak zabaldu. Orixe egin dute euren buruak "nacionales" etsi dituzten paxistaŕ agintariak, atzeŕitik etoŕi diran basapiztien auŕean, besterik eziñez, laguntzaileari eder egiteaŕen, burua makurtu. Oŕelaxe saltzen dituzte euren buruak moŕoi likitxok. Buruak eman ote die iñoiz paxistaŕ agintarioi euzko-ikastola bat zabaltzea? Oraindaiñokoan gure etsai izan diranak, gure etsai puŕukatu dira gaur eta beti izango ere.

Gernika sutu ta austu zutenen alde dira, eurak burututako basatikeriak guk burutu ditugula esanaz, gezuŕa diola jakiñez esanaz. Eta "Deutschland" suagatu orduko gora-goraka asi diranak dira oiek! Eta—españaŕak eurak!—Almeria suagatzea bidezko aitortu dutenak dira oiek! Eta "nacionalak" oiek!

Euzko abenda ondatzea dute amets eta Zumaŕaga'ko neskatil falangetaŕ eta alemaniaŕ gudari batek izan duten eskontza txaloz ospatu dute.

Euzko-kutsurik duan eŕaiñu, aztarna ta oroigaŕi oso apurtzeari ekin diote eta uri bateko txaide guztiak guda-kutsudun izenez josi dituzte.

Ez dira españaŕ, ez euzkotaŕ, ez leial, ez gizon. Al dutenaren moŕoi dira oiek.

Eŕi artean

Alemania eta Bulgaria arteko adizketasuna -Bakearen aldeko autuak erabili dira eŕi bitzuon artean.

Sofia.—Uri onetara da Reich'ko Erbeste-arazo arduradun Von Neurath. Agintari-antzera eldu da ta Bulgaria'ko Gobernu-Lendakaria ta Erbeste-arazo arduradun Kuesseinanoff jauna ikertu dilu ta oneri Furher'en izenez "Alemandaŕ Aranuaren sailekoen" ezaugaŕia edo ikura emon dautso.

Jaun oŕekin egin eban jardunaldia ordu betekoa izan zan eta politika autu asko arakatu ebezan eta jardunaldioi egin ostean izpaŕlariekin egon ziran eŕiketalari biok.

Bulgaria izpaŕingiak aŕera biozkoŕa egin euts eta-ta, eskeŕak emon eutsezan alemandaŕ ordezkari oŕek eta ikeŕ edo bizita oŕeri buruz bion artean idatzi eben oaŕa adierazo eutsen izpaŕlarioi.

Oaŕ oŕetan agertzen dabenez ministro biok Europa'n bakeari eusteko ta lateŕi bion bakea aldezteko beaŕeko diran auzi ta autu batzuek arakatu dabez.

Autu ta auziok arakatzerakoan ikusi izan danez, lateŕi edo estadu biok eritzi bardiñak dabez ta bion arteko adizkiđetasuna sendotzeko ta artuemonak indaŕtzeko asmoa agertu dabe.

Ekonomi ta gogo-lantze edo kultura sailetan orain-arte baiño alkaŕeri geiago laguntzeko asmoa dabe lateŕi biok. Orain-arte, be, Bulgaria ta Alemania beti izan dira alkaŕen adizkide ta jardunaldi oŕetan, be, ministro bion azalpenak adizkidetatsuak eta gogo-argiz egiñak izan dira.

Alemania'ko Erbeste-arazo arduradunak Bulgaria'ra egin daben ostereoi eŕi bion artean bake-gogoa sendoagotzeko ta eŕi guztien artean bakea sustartsuagotzeko bide egoki izan dala diño oaŕ oŕek azkenez.

Saleroskeŕa ta Orniketa

Gozoak

Datoŕen astean pastak emongo yakoz eŕiari. 125 gramo bakotxeko. Oŕelaxe agertu eban Gomez Beltran jaunak, oŕetarako, auŕetik emonak euk eukazan legeak beingoz ezetsi beaŕ izan ba'ditu be.

BIZKAYA'N

Arañegungo joaldiak indartsu ta setatsu jaŕaitu eben atzo. Arañegun baño bizi ta indartsuago oraindik. Arañegun baño gordintsuago.

Arerioa iradu da. Prisea agertzen dabe paxistak. Auŕerakadarik egin bako eguna eurentzat ilkoŕ dala ba'dakie ta alegiñak-alegin egiten diardue gure gudarien indaŕak eten eta gainduteko asmotan.

Egazkiñak-egazkin, kanoiak-kanoi, guda-makiñarik batu dabe paxista ankeŕok gure zelaietan.

Arañegungo joaldiei jaŕaituaz atzo be joaldi gordintsuak egin ziran Laŕabetzua aldean eta Fika alđetik.

Goiz guztia bidea gertuten igaro eben egazkin eta artileriagaz. Baster guztiak sutu ta biŕinduten ekin eutsen. Gero, eguerdi aldera, mendiak sutan lagau ondoren, pusildunei auŕera egiteko agindua emon eutsen.

Eurei leku egiten tanke ta guda-bultzi ugari. Euron atzetik gazteak. Gure mutiŀak, euren tokietatik, kementsu ta adoretsu eutsi ta zigoŕten zituen. Gazte ugarik euren biziaz ordaindu eben auŕerakađa-gogua. Baña odol bako biozdun paxistak, gizonakaitik ardurarik artu barik, moltsoka bialtzen zituen gazteak, il edo bizi auŕera egiteko aginduaz.

Eta eurak ezer lortu eziñez atzerantz biurtzen ziranetan, baŕiro egazkiñak gure mutiŀen gañera uŕeratzen ziran eurok izkiŀazkaŕekaz suagatuteko.

Oŕelaxe aŕatsalde guztian.

Era oŕetan paxistak auŕerakada apuŕ bat egitea lortu eben. Ez dogu ukatuko.

Gure mutiŀak, su-artean eutsi ezinda, atzeragoko tokietara biurtu ziran, toki oneitatik arerioa indartsuago zigoŕtuteko asmotan. Eta oŕelaxe egin eben. Izkiŀazkaŕekaz eta pusilekaz lanik eta ekiñaldirik egin eben, arerioaren gibelera eriotzea sartuaz.

Gaba egin zanean oraindik joaldiok egiten ziran Fika eta Laŕabetzua inguruotan, gure tokietan, Lezama ingurutan-eta, mendiak kei baltzetan egozan artean aŕatsaldean egazkiñak biztu eben sua erakusten.

Gure gudariak arañegun baño gogotsuago nabaitu genduzan oraindik atzoko joaldietan, arerioaren su ikaragaŕi artean, beaŕ bezin lanik egiteko zoririk izan ez ba'eben be.

BESTE ALDIETAN

Kañoi jardunak eta pusiŀen saioketa ariñak.

Orixe beste guda-oñetan oartu genduna.

Baranbio aldean kañoien jardun oŕeik biziro egin ziran. Paxisten egazkiñak be gogoŕki suagatu zituen Orduña-Baranbio alđeko toki batzuk. Gudariak oŕaitjik geldi iraun eben, arerioak une baten agertu izan eban auŕerakada gogua ber-bertan amaitu eragin eutselako gure gudariak.

Burgos aldean, lengo sencan.

PAXISTEN EGAZKIÑAK

Oŕ paxisten indaŕ guztia.

Garaitza guztien egile oŕeik dira arerioarentzat.

Egazkin barik paxistak ezin daikie auŕeratu, orañarte argiro ikusi izan dogun lez.

Egunotan, joaldi onetan, egazkiñek egiten daben lana zenbatarañokua dan igartea gaitz da, ikusi ezik.

EUZKADI'KO GUDA-ZAINGOAK ATZO GABEKO AMAŔETAN EMANDAKO AGIRIA:

Ipafalde gudoñak (Bizkaya)

Areyuak gogoŕ joten jaŕaitu dau Fika baŕutijan, artileri ta egazkiñen ekiñaldi gogoŕak lagun euzala.

Gure gudarijak kementsu eutsi ixan dautse, eta areyuari kalte andijak egin ondoren, bigaŕen esijetara aldatu ziran, andik obeto eutsiteko.

Ekiko gudoñetan (Araba)

Atzo goxian, Orduña baŕutiko gure esijetarantz jo-aldi goguŕa egin eban areyuak, baña gure gudarijak atzerantz eragin eutsen.

Ostantzian etzan ixan, artileri, pusil eta izkilazkaŕen lantzian beingo ekiña besterik.

Egoaldeko gudoñetan (Burgos)

Ezer ez.

Egazkiñak

Paxisten esanetara jokatzen daben e g a z k i n alemandaŕak Bilbao-inguruziaŕ egazka ibili ziran, suagak jaurtirik eta eŕitaren artian zaurituba egiñik.

Gure artera gudari bat eldu da bere izkilu ta gusti.

Atzo be etengabe ibiŀi ziran egun osuna mendiak suagatzen.

Goizean Lezama suagatu eben. Tren-geltokia eŕeta laga eben berari jaurti eutsoezan iru edo lau bonbekaz. Beste lau badeŕik zori bardiña eruan eben.

Izkiŀazkaŕak, be, geratu barik ibiŀi zituen gure gudariak suagatzen. Gudariekanaño jatxi ta lotsabakeriz ta ankerkeriz joten zituen.

Oŕela ezer egin ezin ebenetan, piñadiei eta mendiei su emoten saiatu ziran, su artean gure mutiŀei ibiŀi ez lagateko.

Onelaxe gertu zituen arerioaren garaitzak; onelaxe auŕerakada leku-emon.

Egazkiñon basatikeria zenbaterañokua dan ikusi al izan gendun atzo, be. Arañegun Derio'ko ilobian, ildakoen gorputz berberak luŕ azpitik ataŕa eragiñarte bonba jaurtiten ekin ba'eutsen, kistaŕtasun eta gizatasun lege guztiak oinperatuaz, atzo be ume gaxoen etxe bat, Gorliz'ko gaxotegia suagatzen etziran makal ibili.

Ainbesteko da euren basatikeria.

Atzo guda oñik ezebela laga esan daikegu bonbarik jaurti barik. Eta guda-atze ugaritan, emakume eruanbeak eta ume koitaduak suagatzeari emon eutsen, beti egin izan oi daben antzera.

TINKO GUZTIOK

Une gaŕatzetan, une estuetan bizi garianik ez dogu ukatuko. Ukatzea zorakeri litzake. Bilbao'k bere eraietan guda nabaitzen daben une oneitan azpikeriz jokatzea gure kaltez litzake.

Abeŕiaren azkatasunak, Bilbao zaintzeak, guztion laguntasuna eskatzen dau, iñoiz baño biziago arerioak dagian azken-joaldi onetan.

Arerioak Bilbao'n sartuko dala iragaŕi dau. Guk, bestera adierazi eta zabaldu izan dogu, arerioak diñoanik sinistu be egiten ez dogulako.

Origaitik, gudearen gaŕaztasunak gure artean nabaitu aŕen, gudearen laztasunak sentidu aŕen, gure garaitza-itxaropenean sendotuten gara.

Egun neketsuak igaroko doguz. Ez dakigu zenbat. Asko ez, gure ustez, gure adoreak, gure kemenak, gure abeŕtzaletasunak ainbesterik laketuko ez dabelako. Oŕez gañera, aspalditik itxaroten dogun laguntasuna gurekin lasteŕ izango dala ziurtau daikegu. Lasteŕ. Egun luzeak igaro baño len.

Bitartean, une orotan, gure goguaren sendotasuna agertu beaŕean gara. Arerioak zigortu nai gaitun une onetan eta bere erpak ezaŕi gura dauskuzan aldi onetan, gure jaube izan gaitezan une guztietan, adorez eta kemenez eta gogotsu arerio oŕeri bidea saŕatuteko.

Gure abeŕtzaletasunak eskatuten dauku. Gure bizitzak oŕetara beartuten gaitu.

Gipuzkoa'ko izpaŕak

Paxistak darabilezan loŕak

LIZUNDU EZ ETE DIRA EGINGO?

Donostia.—Arazuoi euren gain artu daben batza ta batzordeen zuzendaripean, Bilbao euren mende lasteŕ dala-ta, Bilbao oŕetako eŕitaŕei laguntzeko jaki ta janzki batzen diñardue paxistok.

Esne batuta, txokolatetan, azukaretan eta abaŕ tonelada asko batu ei dabez. Bilbao'taŕok daukagu zoria! euron besuetan jausi-orduko oŕen janari gozuok lizundu edo txiñuŕiak jango ete dabezan bilduŕa daukagu.

Abeŕiaren alde il diranen lan urtetik amaŕ urterako ume zurtzak jasoteko Umezurtztegia egin dabe Getaria'n.

INFANTADO'KO DUKEA'REN SEMEA IL.

Donostia.—"Diario Vasco,,'k diñonez Francisco de Borja Arteaga, Infantado'ko dukearen semea Lemonaitz'en il da; alferez ei zan.

GIPUZKOA'KO TA NABAŔA'KO GOBERNADORE BAŔIAK

Donostia.—Bizkai'ko ta Gipuzkoa'ko Gobernadore bai dalakoaren argazki edo eŕetratua ikusi dogu "Diario Vasco". Orain Coruña'ko gobernadore egin daben Jose Maria Arellano ta Egea'ren ordez izentatu daben gobernadore baŕioi Rozalejo'ko marques dan Antonio Urbina Melgarejo dogu.

Nabaŕa'n, be, len egoan Modesto Font Campos'en ordez len Coruña'ko gobernadore zan Francisco de la Rocha Riedel egin dabe.

BIZKAI'KO GUDA-OIÑETAN ILDAKOAK

Donostia.—"Diario Vasco" Bizkai'ko guda-oiñetan ildako eŕekete oneitxen argazki edo eŕetratuak agertzen ditu; Zegama'ko Arakama Laŕea'taŕ Jon'ena; Ataun'go Urdangaŕai Munduate'taŕ Joseba Andoni'rena ta Azkoitia'ko Albizuri Arazena'taŕ Iñaki'rena.

Eta eriotz-oroigai edo eskelen artean Zaldizko gudarien kapitan zan Fernandez Pin'daŕ Joseba'rena ta Zealia Uriguen'daŕ Matai ta Mutiloa Muguruza'taŕ Eŕamon'ena ikusi doguz.

BESTE EŔEKETE BATZUEK

Donostia.—"Hoja Oficial del Lunes,,'en Bizkai'ko guda-oiñetan ildako eŕekete oneitxen izenak dakuskuz; Kaperotxipi Agiŕebaŕena'taŕ Eulogi, Kasals Mauŕas'taŕ Jon, Goñi Etxeberguren'daŕ Koldobika, Mitxelena Mitxelena'taŕ Jon Gurutz, Etxart Uranga'taŕ Kastor.

Eta "La Voz de España,,'n beste oneitxenak: Elortza Alberdi'taŕ Eŕoka, Azkoitia'ko; Olaizola Guŕutxaga'taŕ Imanol, Azpeiti'ko, ta Aramendi Irigoien'daŕ Joseba, kapitana.

BATZALDIA

BIZKAI'KO ALDUNDIA

Aldundi'ko lendakari jaunaren Otseiñentzat Eŕi Zainketa'ko Landolan azalduko yakoezan baldintzetan 12 janzki-bardin egitea nai dabenak eskabideak il onen 20'gn. eguneko aŕatsaldeko zortzirak orduko egin begiez.

Bilbao'n 1937'gn. bagilaren 10'gn.—Lendakaria, Laiseka'taŕ Eŕupin.

Bei bat galdu

Arana'taŕ Eulogi, Zeanuri'tik urtendakoari, bei bat galdu yako La Peña inguruan.

Aztaŕenik bilatu dabenari aŕen eskatuten dautsagu izpaŕingi onetara adierazo dagiala, eskartua izango dalako.